СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 250. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 27-го ЖОВТНЯ 1949. No. 250. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 27, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

АМЕРИКА ЗМЕНШУЄ АРМІЮ НА 30,000 ВОЯКІВ

Монтгомері, у стейті Алабама, 25 жовтня. — Від 1 грудня почнеться зменшування постійної армії, як це заповів секретар армії Гордон Грей у своїй промові в Товаристві Красної Гвардії. На підставі переробленого начерку побору рекрутів секретар Грей передбачує, що 30,000 вояків будуть могли покинути військову службу майже негайно. З них 26,000 є таких, що пішли до війська обовязково, а 6,000 таких, що пішли добровільно. Умови для звільнення такі: Хто скінчив рік служби, може її покинути, коли решту її перенесе до резерви, а потім ще буде належати до резерви на підставі закону; хто скінчив 21 місяців служби, як цього вимагає закон, такий перейде тільки до правильної законної резерви; хто покінчить 33 місяці, такий не підлягає вже службі в резерві; хто добровільно зголоситься ще до служби на три або чотири роки, такий не матиме обовязку належати до резерви.

Секретар Грей, покликуючися на секретаря оборони Луїса Джансона, виявив, що в лютім 1950 року сила постійної армії змаліє з 656,000 до 630,000 вояків. Коли зменшування армії піде дальше таким темпом, то в кількох роках вона змаліє до 200,0000 вояків у босвім виді, заповів ген. Луїс Б. Герші, директор поборової служби.

СМЕРТОНОСНІ ПРОМІНІ АТОМОВОЇ БОМБИ КОРОТКОТРИВАЛІ.

Вашингтон. — Майор генерал Джордж Армстронг, генеральний лікар армії, виявив, що діяння смертоносних промінів при вибуху атомової бомби триває тільки кілька мінут. Він заперечив дотепер розповсюджувані вісті, що вибух бомби в Гірошімі й Нагасакі в Японії став загрозою на довгий час для людей, які кинулися на ратунок покаліченим. Армстронг покликався на нові досвіди з вибухом атомової сїдноваві вісті, що вибух не є такий небезпечний для осіб не досягнених тибухом, як це досі представляли. Комісія Атомової Енергії виявила, що смертоносні промінї діють тільки на віддаль пів милі від місця, де впала атомова бомба.

РУТЕР ТА КОРЕН ОЧОЛЮЮТЬ ПРОТИКОМУНІСТИЧНУ СТРАТЕГІЮ В К.І.О.

Клівленд. — У підготові до відвертої боротьби проти комуністів на конвенції Конгресу Індустріяльних Організацій, яка збереться тут найближчого понеділка, вибрано спеціяльний комітет, на чолі якого поставлено Волтера Рутера й Джозефа Корена. Рутер — це голова юнії автомобілевих робітників. Корен це голова морської юнії на східнім побережжі. Головна боротьба розіграється в комісії резолюційній. У ній є 32 члени, а між ними є чотири комуністи чи їх прихильники. Кажуть, що на конвенції не допустять до перевибору Алберта Фиццжералда на містопредсідника. Він є головою юнії електричних робітників.

ФИЦДЖЕРАЛД ПОЗБАВЛЕНИЙ ЧЛЕНСТВА У СВОЇМ ВІДДІЛІ.

Лінн, у стейті Масачусетс. — Алберт Дж. Фицджералд, голова міжнародної юнії електричних робітників, прогнаний з членства у своїм власнім відділі юнії. Члени закинули йому „вороже наставлення до інших членів юнії" яке він виявив на конвенції юнії перед місяцем. Прогнання з відділу не позбавляє його членства в самій юнії.

НЕ БУДЕ СТРАЙКУ МОЛОЧАРІВ В НЮ ЙОРКУ.

На конференції між представниками молочарських підприємств і розвозувачів молока дійшли обі сторони до згоди і заключили контракт на два роки. Розвозувачі, яких в околиці Ню Йорку нараховують 15,0000, є теж свого роду підприємцями, бо вони дістають „руту" від власників молочарень на умові, що заплатять якусь грошеву суму з розпроданого молока, а решту заберуть собі як заплату. Тепер доставці молока станують тільки робітниками з постійною платнею і будуть мати свої години праці як інші робітники. Вони мають теж дістати старечу пенсію на підставі нового контракту. Конференція тривала 62 години без перерви, заки вимінчила свої спірні точки.

РОБІТНИЧА ПЛАТНЯ НА НАЙВИЩІМ ЩАБЛІ.

Вашингтон. — Пересічна тижнева платня для 12,000,000 продукційних робітників у середині вересня б. р. дійшла до $55.64, як це виявляє Бюро Робітничої Статистики. Час праці в половині серпня виносив 39.1 годин за тиждень і дійшов до 39.6 годин в половині вересня. Платня за годину зросла в тому часі з $1.39 на $1.40. Заплата була найвища в продукції тривалих виробів і виносила $58.65 тижнево, а в нетривких по $52.64.

ПАРАШУТИСТ ВРЯТУВАВ ТОВАРИША ПІДЧАС СПАДУ.

Еглин Ер Форс Бейз, у Фльориді. — Два військові парашутисти зіскочили водночас з літака у висоті 1,000 стіп над землею. У половині дороги вони замоталися і серед того вояк, Чарлс А. Дей, зімлів. Його товариш, сержант Марвин О. Смит, це завважав, миттю розвинув свій парашут, а потім зробив це саме з парашутом свого товариша. Вони оба перелетіли правильно решту 500 стіп при спаданні на землю. Цій події приглядався секретар армії Гордон Грей.

СНІГ І МОРОЗ В ПІВНІЧНІЙ ЧАСТИНІ СТЕЙТУ НЮ ЙОРК.

Ню Йорк. — Бюро погоди сповістило, що в північній частині стейту Ню Йорку, в околиці Масена й Кантон впав у вівторок перший сніг серед приморозків. Температура в цій околиці була 20-22 ступні Фаренгайта. У тому часі в місті Ню Йорку температура досягла 56 ступнів. Того дня впав сніг в повіті Аросток, у стейті Мейн при 12 ступнях, а в Сан Антоніо, в стейті Тексас панувала злива, серед якої втопилися два хлопці. У місті Даллас, у Тексасі, завалилися дах внаслідок зливи й забив одного чоловіка.

ПЕРЕТОМА НЕ ЗАВЖДИ ПРИХОДИТЬ З ПРАЦЕЮ.

Рочестер, Н. И. — На зібранні Академії Наук виявлено спостереження, що перетома не завжди приходить внаслідок перепрацювання. Буває, що людина наперед почне нудитися серед праці, а потім щойно приходить перетома. Отже, кажуть науковці, праця мусить бути для людини інтересна, щоб не приносила змучення.

ТОВАРООБМІН МІЖ ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ Й ІНДІЄЮ

Вашингтон, 25 жовтня. — Злучені Держави й Індія обговорили точки умовин для товарообміну вартости $80,000,000. Індія має дістати з Америки мільйон тон американської пшениці в заміну за сирі стратегічні матеріяли.

Такі справи обговорено підчас побуту у Вашингтоні гіндуського премієра Пандіта Дзаваргаріял Негру, який звертав увагу на недостачі збіжжя в Індії. Після того пішли відповідні наради й торги в департаменті стейту. Індія має свої турботи в тому, що вона мусить спроваджувати багато товарів з закордону і платити долярами, хоч у неї дається відчувати недостачу долярів. Девальвація англійського фунта вплинула некорисно на економію Індії. Дальші труднощі лежать в тому, що Індія вже заключила умови з іншими країнами в справі постачання мангану й міки й тому вона не буде в спроможності забезпечити вивіз цих матеріялів у відповідній кількості до Злучених Держав. Вихід з того хіба такий, що Америка буде постачати Індії пшеницю тимчасово в заміну за майбутні доставки мангану — може щойно по трьох-чотирьох роках. Манган потрібний, щоб сталь зробити твердою. Досі Америка дістає манган з України, одначе це постачання непевне з огляду на напружені відносини між обома країнами.

ПОЛ ГОФМАН ІДЕ ДО ЕВРОПИ В СПРАВІ МИТНОГО СОЮЗУ

Вашингтон. — Генеральний директор Економічної Адміністрації, Пол Гофман, який завідує Пляном Маршала, виїздить до Европи на переговори з країнами, які користуються американськими фінансами на підставі Пляну Маршала. Він має на меті переконати ті держави про чеобхідність збільшення продукції й піднесення їхнього державного господарства до такого ступня, щоб вони могли бути самовистачальні. Йдеться головно про такі країни, як Італія, Франція, Голандія й Бельгія. Америка доражуже їм, щоб вони позносили митні перешкоди, які спиняють товарообмін і тим самим одноцільну господарку. Дотеперішній досвід виказує, що сама відбудова продукції в поодиноких країнах не є вистачальна й тому треба змагати до створення митного союзу цих країн. Цю справу можна рушити з місця наперед через співділання, а з часом довести до повного митного союзу. До союзу мала б бути допущена Західна Німеччина, яка тим самим стане союзником Західних Держав у їхніх змаганнях спинити агресію зі Сходу.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ МАНАСТИР В КАНАДІ

З Торонто повідомляють про організацію першого українського православного манастиря, з ініціятиви архиєпископа Мстислава. Для цієї цілі вже набуто відповідний будинок в найгарнішій частині Гримсбі. Манастир матиме назву „Скит св. Миколая" і при ньому буде теж притулок для старших віком самітних чоловіків. Задумується згодом відкрити при манастирі теж притулок для сиріт-хлопців у шкільному віці.

КРИВДЯЧЕ ВІДНОШЕННЯ ДО СЛОВЯНСЬКИХ НЕРОСІЙСЬКИХ КУЛЬТУР В АМЕРИЦІ.

Тижневик „Словак в Америці" з 18-го жовтня опублікував інтересного листа відомого американського славіста, проф. Артура Колмена, до редактора тої газети, у зв'язку з одною статею на тему виданих недавно „Підручника Словянських Студій" та „Словянської Енциклопедії". Заторкуючи цілий ряд інших справ, автор листа звертає увагу на американську „слабість" до „великих націй", яка проявляється і в кривдячому відношенні до словянських не-російських культур. В доказ цього наводить факт, що Фундація Ракефелера призначила мільйон долярів для дослідів і поширення російської культури, тоді як на всі інші словянські не-російські культури признано тільки сто тисяч долярів.

ЧЕХИ ДОМАГАЮТЬСЯ ВІДКЛИКАННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ДИПЛОМАТА

Прага, 26. жовтня. — Протягом останніх п'ятьох днів комуністичний уряд Чехословаччини виступив з обвинуваченням в шпигунстві проти двох урядників американської амбасади, домагаючись їх відкликання. Минулої п'ятниці викинено до 24 годин політичного аташе Пача, а вчора видвигнено домагання відклику проти його заступника, Джана Гіна. Теж проти Гіна видвигнено домагання залишити Чехословаччину до 24 годин. З амбасади повідомили, що Гін є поза межами Чехословаччини і вже не вернеться на свій пост.

ЗАКІНЧЕНО КОНФЕРЕНЦІЮ АМЕРИКАНСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ

Лондон, 26 жовтня. Вчора тут закінчено дводенну конференцію американських дипломатичних представників в країнах за залізною заслоною. У висліді нарад, департамент стейту мав би бути представлені відповідні рекомендації щодо дальшої американської політики у відношенні до комуністичних „народних демократій".

УСТУПКА ЧЕСЬКОГО ЕПИСКОПАТУ ПЕРЕД КОМУНІСТИЧНОЮ ВЛАДОЮ

Прага, 26 жовтня. Католицькі єпископи Чехословаччини скапітулювали вчора в боротьбі з комуністичним режімом країни, дозволяючи священикам складати присягу на вірність комуністичному урядові та прийняти державні платні за їх церковну службу. Це сталося у зв'язку з переведенням недавно законом про державну контролю церкви та повне її адміністративне підпорядкування створеному окремому державному урядові для церковних справ. Цей уряд, на керівника якого, комуністичний президент Готвальд іменував свого зятя, міністра справедливости Олексія Цепіцку, матиме тепер верховну церковну владу. Згідно з новим законом, всі священики тепер присягатимуть, що вони будуть „лояльні до Чехословацької Республіки та її народно - демократичного режиму і не робитимуть нічого проти її інтересів, безпеки і єдности". Єпископи погодилися наостанці на ці домагання, зобов'язуючи тільки священиків додавати ри присязі словне або письменне застереження, що вони виконуватимуть її, якщо вона „не противоречитиме законам Бога і церкви та правам людини". Стверджується, що єпископи рішили прийняти ці домагання большевиків під терористичною загрозою арешту всіх 7,000 католицьких священиків, бо уряд заявив, що всіх тих, які не визнають нового закону, вважатиметься „ворогами держави". Під цим закидом вже досі заарештовано поверх 300 священиків. Відповідну заяву в цій справі підписали всі одинадцять єпископів країни, зі своїм тимчасовим головою, архиєпископом Мотохою на чолі. Вражає факт, що на заяві нема підпису архиєпископа Берана. В заяві виразно стверджується, що Церква є проти нового закону, але уступає під терором і з єдиним бажанням врятувати від тюрми священство, даючи йому можність продовжувати своє душпастирство над вірними, хай і під контролею безбожницького уряду.

ТУРКИ РАДЯТЬ „ВЗЯТИ СОВЕТСЬКОГО БИКА ЗА РОГИ"

Істамбул, Туреччина, 26-го жовтня. Півурядова турецька газета Улюс надрукувала статтю, в якій закликається західніх аліянтів цілком відверто до війни проти Советського Союзу, „доки ще не запізно". Газета радить „взяти советського бика за роги" заки ще західні союзники мають перевагу, стверджуючи, що пізніше „може бути запізно" та що людству пройшлося б важко заплатити за цю нерішучість.

ЗВЕРНЕННЯ ПОНЕВОЛЕНИХ МОСКВОЮ НАРОДІВ ДО ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Представництва поневолених Москвою европейських народів звернулися ще минулого місяця до Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, звертаючи її увагу на нехтування Советським Союзом всіх людських прав та всіх міжнародних зобов'язань. Меморіял підписали представництва: Білорусії, Болгарії, Естанії, Латвії, Литви, Мадярщини, Польщі, Словаччини, України, Чехії і Югославії. Від українців меморіял підписали Ісаак Мазепа і Степан Витвицький, голова і заступник голови Виконавчого Органу Української Національної Ради.

МОСКВА ВИКИНУЛА ЮГОСЛАВСЬКОГО АМБАСАДОРА ЗА ШПИГУНСТВО

Лондон, 26 жовтня. — Московська радіовисильня повідомила сьогодні вранці, що советський уряд зажадав відкликання югославського амбасадора з Москви, обвинувачуючи його в шпигунстві та іншій акції проти Советського Союзу. Домагання видвигнено в окремій ноті переданій вчора югославській амбасаді в Москві. В ноті сказано: „Міністерство закордонних справ Советського Союзу уповноважене советським урядом поінформувати югославський уряд про наступне: Під час судового процесу в Будапешті проти державного злочинця і шпигуна Райка встановлено, що теперішній югославський амбасадор в СССР, Мразовіч, від довшого часу занімався шпигунством та підривною діяльністю проти Советського Союзу, та, будучи на пості югославського амбасадора в СССР, виступив на сторінках югославської преси з наклепницькими фабрикаціями проти Советського Союзу. З огляду на це, советський уряд вважає за неможливе, щоби Мразовіч міг продовжувати дипломатичне представництво Югославії в СССР". Карло Мрозовіч, був призначений югославським амбасадором в Москві в грудні минулого року. Советський амбасадор в Югославії виїхав з Београду кілька тижнів тому і не вернувся. У зв'язку з цим видвигається припущення, що Москва плянує повне зірвання дипломатичних стосунків з Югославією. Проте, в міжнародних дипломатичних колах вважається, що це було б тільки черговим аргументом в холодній війні, бо не вважається за можливе, щоб Совети поважилися вже тепер на військову акцію проти Югославії. Советські лють на Югославію ще тільки збільшила югославська перемога в Об'єднаних Націях у виборі її на члена Ради Безпеки проти піддержуваної Советами чеської кандидатури.

НАЦІСТИ В СОВЄТСЬКІЙ НІМЕЧЧИНІ ДОМАГАЮТЬСЯ РІВНОПРАВНОСТИ.

Берлін, 26 жовтня. — Бувші націсти і професійні вояки гітлерівської армії в советській зоні Німеччини виступили з домаганням повної рівноправности в тільки що створеній Москвою східно-німецькій комуністичній державі, обіцяючи свою допомогу для скріплення комуністичного „народного фронту". Домагаючись закінчення судових процесів проти воєнних злочинців в половині наступного року, вони пропонують комуністичну допомогу теж націстам в Західній Німеччині. В американських і британських військових колах вважають, що це націстичне домагання було видвигнене вже за попереднім порозумінням з комуністичними володарями і тим самим вже згори мало б бути запевнене його позитивне полагодження.

ПРИСПІШЕННЯ ДЕКАРТЕЛІЗАЦІЇ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ.

Франкфурт, 26 жовтня. — Американський високий комісар в Німеччині, Джан Дж. МекКлой, заповів приспішення декартелізації німецької індустрії, як це передбачено пляном демілітаризації. З тою метою переводиться реорганізація американського декартелізаційного штабу. В американських господарських колах стверджується, що німецькі промислові трести були найбільші в історії і вони грали рішальну ролю в гітлерівських воєнних плянах.

ФРАНЦУЗЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ДОПОМАГАЮТЬ РЕСПУБЛІКАНЦЯМ РОЗВ'ЯЗАТИ КРИЗУ УРЯДУ.

Париж, 26 жовтня. — Французькі соціялісти прийняли вчора пропонований їм новопризначеним популярно-республіканським премієром, Жоржом Бідо, міністеріяльні пости, полішуючи цим серіозно можливості розв'язки теперішньої урядової кризи, яка триває вже від початку цього місяця. Згідно з порозумінням, соціялісти мали б в майбутньому задержати всі ті міністерства, що були обсаджені їхніми членами досі, за виїмком міністерства оборони. Допускається можливість, що тепер вже теж радикали не хотіли б стягати на себе виключної вини за продовжування кризи та що й вони готові погодитися на пропозиції Бідо.

ЗАКОНОПРОЄКТ В СПРАВІ КОРОЛЯ В БЕЛЬГІЙСЬКОМУ СЕНАТІ.

Брюсель, 26 жовтня. — Католицька християнсько - соціяльна партія, маючи деяке запевнення позитивного вислиду голосування, внесла вчора в бельгійському сенаті законопроєкт в справі всенародного плебісциту, яким мала б бути вирішена дальша доля короля Леопольда, що перебуває на „добровільному вигнанні" в Швайцарії. Проти повороту короля є соціялісти, тоді як переможні в останніх виборах християнські соціялісти недвозначно заступають думку повороту Леопольда.

ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА ПІДПИШЕ ДОГОВІР В СПРАВІ ПЛЯНУ МАРШАЛА.

Франкфурт, 26 жовтня. — З поінформованих джерел повідомлено, що американський високий комісар Джан Дж. МекКлой та канцлер західно-німецької республіки д-р Конрад Аденауер мали б в найближчому часі підписати за Німеччину договір в справі німецької участи в Пляні Маршала. Цей договір був би першим більшим закордонно - політичним зобов'язанням нової західно-німецької держави.

ІТАЛІЯ ПЛЯНУЄ ЗБІЛЬШЕННЯ ЕКСПОРТУ ДО АМЕРИКИ.

Рим, 26 жовтня. — Італійський уряд та місцеві господарські кола опрацювали подрібний плян на збільшення своїх долярових резерв при допомозі збільшеного експорту до Злучених Держав. Італія задумує зокрема запропонувати американським покупцям свій сир та музичні інструменти.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР ПРОПОНУЄ ЗМЕНШЕННЯ ВИДАТКІВ НА ГРЕЦЬКУ АРМІЮ.

Атени, 26 жовтня. — Американський амбасадор Генрі Ф. Грейді доражував вчора грецькому урядові обмежити свої видатки на вдержання армії, беручи до уваги останні перемоги над комуністами та закінчення громадянської війни. Амбасадор звернув увагу на необхідність відбудови країни, що вважає для закріплення миру ще більш важливим, ніж військова сила.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

СПІР ЩОДО ОБОРОНИ КРАЇНИ

Як спорять між собою політики, забуваючи нераз навіть за примітивні вимоги чемности, то це річ звичайна. Зовсім інша справа, коли таке трапляється мій військовими, та ще генералами і адміралами, що займають найвищі становища. Останніми тижнями ми є свідками якраз такої поведінки з боку високих військових достойників, що зізнавали перед Конґресовим комітетом збройної служби про те, чим і ким найкраще обороняти Злучені Держави перед ворожою агресією.

Мова тут про евентуальну війну з Росією. Тому це справа першої ваги. Вона обходить не тільки військових, але й ціле населення Америки. Що більше, вона обходить нині цілий світ, як тих, проти кого та оборона звернена, так і тих, що ждуть від Америки охорони, а то й звільнення з чужого гнету. Що ж тепер можуть думати в світі про американську збройну силу, коли старшини різних родів цеї сили сваряться між собою як які вороги, обвинувачуючи один одного в неправді, фальшуванні й т. п. та коли це діється між людьми, яким кожний мусить признати високе військове вишколення, хоробрість і патріотизм. Наприклад в Англії така подія не до подумання. Коли ж генерали і адмірали ломлять військову дисципліну, то що ж тоді думати про звичайних вояків. Тому й не диво, що в Европі почав дехто витягати з цього не дуже веселі заключення, особливо, як у спір вмішався вкінці й найвищий військовий старшина, ген. Омар Н. Бредлі, та коли і цей не задержав холоднокровности.

Сьогоднішній спір між генералами і адміралами не є цілком якоюсь новістю. Американська маринарка, що розпочала цей спір, завжди вважала себе першою і найважнішою з усіх родів зброї. Як полковник Бил Мичел, що високо відзначив себе в першій світовій війні як летун і почав зараз по війні агітацію за розбудову летунської сили як цеї, що відіграє в найближчій війні рішальну ролю, його поставили під суд, звільнили зо служби та позбавили на кілька років платні. Цей „бунтівник" одначе не піддався і далі вів агітацію. В інших країнах теж і таке неможливе, але можливе в Америці. Як знаємо, по його смерти йому привернено всі почести та відзначено Конґресовою медалю, яку передано його синові, бо виявилось, що правда була по його боці. В подібний спосіб почали тепер старшини маринарки кампанію проти бомбардувальника B-36, якого виріб коштує дуже дорого й на якого летунська фльота покладає — як каже маринарка — величезні надії, зокрема в цьому напрямі, що він разом з атомовою бомбою залякає Совєти від офензиви і обмежить їх до дефензиви. Атака ця звернена теж у великій мірі проти „цивіля", не-військової людини, яким є секретар оборони Луїс Джансон, що попирає обєднання усіх родів зброї, не даючи нікому першенства. На цьому становищі стоять теж президент Труман та уряд, як теж і Конґрес, вважаючи одну, сильну, обєднану оборону найкращою забезпекою країни.

По правді — уся справа в долярах. Фльота не так виступає проти першенства повітряної фльоти, як проти цього, що їй обтинають видатки на будову коштовних літаконосців, а видатки обтинають у конґресі тому, що нема грошей на ще більший військовий бюджет. Податки вже такі високі, що годі їх підвищати. Ще додамо, що на кінець ген. Двайт Д. Айзенгавер дав їм усім легку догану за поведення, а потім заявив, що як переведемо стратеґічне плянування, Злучені Держави будуть такі сильні, що зможуть „перемогти цілий світ". Ці слова — найважніші з усього спору.

Цілі американської закордонної політики

Минулого тижня скликано дві конференції американських дипломатів, одну в Парижі, другу в Лондоні. Про одну й другу урядові американські джерела кажуть, що це тільки „рутина", хоч в конференціях взяли участь майже всі дипломати з-поза Залізної Заслони. Европейський кореспондент щоденника Ню Йорк Таймс, С. Л. Солзберґер, бажаючи хоч щось написати про цілі тих конференцій, вислав до своєї газети пять статей, у яких пробує скристалізувати їхні думки.

Він каже, що конференції є випливом потрясень, яких зазнала Америка впродовж останніх тижнів. З того виходило б, що конференції мали на меті найти вихід зо змінених відносин. На зміну положення в світі вплинули такі чинники: Свідомість, що Совєти мають атомову зброю; девальвація англійського фунта; цілковите завалення національного уряду в Китаю; повне розбиття німецької території на Західну й Східну; спір в секретаріяті оборони у Вашинґтоні над доцільністю злуки усіх ділянок зброї. Зокрема цей спір вважають такою важною справою, що думають, що вона може захитати довірям до американського проводу серед Західних і інших держав, які лучать свою долю з долею Америки.

Автор виявляє, що останніми роками серед провідних европейців викликала просто здивування американська справність в приноровленні до несподіваного світового положення і до зрозуміння, що в світі нема другої сили, яка могла б протиставитися комуністичній агресії, веденій під кермою Кремля. Европейські політики кажуть, що ще в 1939 р. американська закордонна політика була наче дитячим садком в порівнянні з теперішною її зрілістю. Ця зрілість вплинула на вироблення довіря серед колишніх провідних держав, що Америка спосібна перебрати провід у світі. Цю переміну в Американській світовій ролі дехто називає просто „чудом". Одначе хоч як прихильно висловлюються про Америку її теперішні приятелі, вони таки нею невдоволені й висловлюють погляд, що Америка мусить приспішувати темпо своїх осяґів, щоб не допустити до заломання довіря.

Поспіх потрібний на те, щоб не допустити до пониження життєвого стандарту в несовєтських державах. Загально звісне, що в Західно-европейських країнах життєва стопа населення є вища ніж в Совєтах, а всетаки у тих державах Совєти вміють переконати частину населення, що совєтська життєва стопа вища. Це, очевидно, неправда. Одначе, коли йдеться про Китай і про інші країни Азії, то там справді життєва стопа нижча від совєтської й тому Совєти загрожують зайняттям Азії. Европейські дипломати принаглюють Америку, щоб вона щось зробила для Китаю, бо може бути запізно. Саме тепер в Китаю лежить ключ розвязки.

З тим злучена теж і пропаганда ідеології. Проти давнього капіталізму Совєти поставили комунізм, як щось нове. Свідомі люди знають, що комунізм веде до неволі, одначе не можуть протиставити йому щось інше. Саме тому звертаються до Америки за новою ідеологією. Американці не всилі відповісти, яка їхня ідеологія, а тільки деякі провідники-теоретики кажуть, що проти комунізму треба ставити Джеферсонську демократію. Та, як довго нема вияснення американського уряду, яку ідеологію представляє Америка, так довго це питання не буде розвязане.

Попри питання про ідеологію йдуть ще запити про американську практичну політику, тобто до чого зміряє закордонна американська політика. Самий опір проти Росії не є вистачальний. Що Росію можна стримати, у це вже европейські дипломати вірять. Однак ставлять питання: „А що далі?". Коли й прийде до стримання Росії, то який лад Америка думає завести у країнах визволених з-під совєтської заслони?

Про це запитував Солзберґер американських дипломатів і вони не дали йому однієї відповіди, тільки вказували на кілька можливостей. З тих можливостей сам автор витягає таку відповідь: Американська політика є двояка: одна на ближчу мету, друга на дальшу. Політика на ближчу мету хоче переконати Росію про її нерозум посягати безупинно по чужі території й так вимусити на Совєтах мирові договори, які давали б гарантію постійности відносин в Европі й Азії.

Політика Америки на дальшу мету має на цілі заставити світ прийняти американського генія як провідного духа. Світ потребує американської енергії й таланту. Америка не хоче бути імперіялістичною, але хоче спонукати світ користати з американської техніки, інженерії й з американських бизнесових засад.

Коли Америка це осягне, тоді її власна країна буде могла спокійно розвивати свої ресурси для добра свого населення і тоді вона сама буде забезпечена перед небезпекою з закордону.

Проти таких ідей американської закордонної політики Совєтська Росія, як каже Солзберґер на підставі розмови з европейськими дипломатами й американськими знавцями, виставляє свою ідеологію, цілковито неприємливу для світу. Це бачуть різні нації. Ситуація така, як це виявив, між іншим, один француз, кажучи:

„Тепер ми стоїмо на історичнім порозі, на якому має бути вирішене, чи світ має попасти в довготривалу темряву чи може має продовжатися період поступу й свободи".

Автор кореспонденцій не дав ясної відповіди на питання, в якій цілі зїздяться американські дипломати. Одначе навівши багато міркувань, ними висказаних, дав спроможність тим, що інтересуються політикою, виробити собі власну відповідь на це питання. Міркування француза може бути ключем до розвязки цього важного питання.

Микола Чубатий.

Православна Москва в наступі

Кілька тижнів після того, як Ватикан положив екскомуніку на визнавців комунізму у світі відлучуючи від Католицької Церкви всіх комуністів-католиків, що визнають та практикують цю на сто відсотків атеїстичну доктрину, кинув теж екскомуніку на комуністів-православних новопоставлений екуменічний царгородський патріярх Атанаґорас. Він теж заявив, що в справі поборювання світового комунізму буде співпрацювати з католиками.

Негайно після того при кінці липня ц. р. представник британської пресової агенції Райтера в Москві, Д. Даллас, поставив московському патріярхови Олексієви такі три питання з проханням відповісти на письмі:

1) Чи вам відомо, що екуменічний патріярх в Царгороді видав такий декрет; 2) Яке буде відношення Російської Православної Церкви до такого зарядження; 3) Чи по патріярха думці, існує конфлікт поміж льояльністю для совєтської комуністичної влади та льояльністю для православної церкви.

Відповідаючи на поставлені питання московський патріярх Олексій написав, що про таке рішення екуменічного патріярха в Царгороді ні він, ні синод його церкви нічо не знає. „Мало того", писав патріярх, „ми і синод Російської Православної Церкви навіть не припускаємо, щоб з боку православного патріярха могла вийти така постанова, яка буде в самім заложенню противорічна основним засадам православної християнської віри". На останнє питання, чи заходить конфлікт поміж льояльністю до совєтської атеїстичної влади та до Російської Православної Церкви патріярх відповів, що такого конфлікту не то що немає, але ніколи й бути не може, якщо віруючий народ буде триматися докладного змислу заповідей евангелії та апостолів.

Такою заявою московський патріярх в першу чергу поставив себе в ярку опозицію до царгородського патріярха та всіх тих православних поза Совєтами, що є проти атеїстичного комунізму. Цею відповіддю патріярх поставив себе виразно по стороні атеїстичної влади не тільки з опортунізму супроти влади, під якою приходиться йому жити, але, що більше, московський патріярх офіційно заявив, що **православна віра не допускає боротьби проти атеїстичної влади комунізму, бо така боротьба „противна основним засадам православної християнської віри".** Екскомуніка, себто відлучення комуніста від православної віри, від церкви, в самій основі противне засадам православної віри, згідно з наукою московського патріярха. Відомо, що московський патріярх, патріярх Третього Риму, претендує бути головою одиноко правдивої Христової Церкви, звідки йде одиноко правдивий виклад науки Ісуса Христа, бо так звучить постанова минулорічного собору Православної Церкви, скликаного до Москви з нагоди 500-ліття автокефальної Московської Православної Церкви.

Навіть найбільше безсторонний глядач мусить признати, що Московська Православна Церква зійшла на саме дно релігійного занепаду, бо поставила себе виразно проти Бога та проти Христа, стаючи всеціло зі своєю релігійною догматикою на услуги Антихриста. Річ ясна, що Сталінові такої церкви треба, хоч він нею погорджує, бо вона стає духовним раменем комуністичної експансії та в першу чергу російського імперіялізму.

Останні події з життя православної церкви всюди там, де сягають впливи Совєтів, вказують, що московський патріярх Олексій вірно товаришить агентам совєтської поліції, совєтським дипломатам, всюди закріплюючи владу Москви навіть там, де ще не дійшла влада московського МВД.

При допомозі атеїстичної влади московських комуністів московський патріярх знищив організацію Української Католицької Церкви в Західній та Карпатській Україні. Так само при допомозі совєтської поліції він знищив організацію Румунської Греко-Католицької Церкви, формально піддаючи її враз з цілою православною румунською церквою під владу московської патріярхії.

В часі війни московський патріярх мав клопоти з Автокефальною Православною Церквою в Польщі, що її очолював митрополит Діонізій варшавський. По приході до влади комуністів в Польщі московський патріярх подбав, щоб польська влада Діонізія усунула та скасувала автокефалію Польської Православної Церкви, яку вона дістала була від патріярха царгородського. На місце Діонізія прийшов послушний Третьому Римові епископ Тимофій, який узнав себе залежним від московського патріярха, а той надав від себе цій малій православній церкві автокефалію, рахуючись, ще поки зі „самостійністю" польської держави.

Менше скрупулів робив собі московський патріярх відносно православних, що живуть в Чехословаччині. Православний митрополит празький та Чеський Елевтерій прямо призначений екзархом московської патріярхії зовсім так само як митрополит київський Йоан, що має теж титул екзарха. Хоч православних в Чехії тепер небагато, Москва випосажила свого екзарха багатими середниками, призначуючи йому головне завдання зїсти останню ще в Европі українсько-католицьку епархію в Пряшеві. Саме тепер Елевтерій розпочав будову великої катедри Івана Невського (!) в Пряшеві при рівночасних арештуваннях Василіян, Василіянок, українсько - католицьких редемптористів та духовенства пряшівської епархії.

Недавно преса доносила про приневолення невеликої православної церкви в Фінляндії признати свою залежність від патріярха московського. Так само зреклася своєї автокефалії православна церква в Болгарії, а ще передше в Югославії та обі увійшли в залежність від московського патріярха. Що сербська церква тепер покине небажаного зверхника та стане знов самостійною, можна напевно сподіватися супроти подій, що тепер розграються на совєтсько-югословянським фронті.

(Докінчення на стор. 3-тій)

Д-р Іван Німчук.

В СОВЄТСЬКІЙ ТЮРМІ У ЛЬВОВІ

2)

Гієрархічно найвищу позицію в житті з нас усіх займав ген. Юлій Мальчевський, власник одного підльвівського українського села, рідний брат славного польського маляра Яцка Мальчевського, бо він був міністром військових справ в останнім уряді Вітоса аж до перевороту Пілсудського в 1926 р. Арештований тоді разом з іншими високими старшинами, він просидів короткий час під домашнім арештом, а потім його відпустили з повною пенсією на спочинок і він жив собі вигідно у Львові в готелі Жоржа, звідки й управляв своїм господарством, особливо ж зразково поставленим садом. Розуміється, Мальчевський виїздив часто за границю і певно куди частіше вживав у житті німецької мови, як польської, бо докінця говорив по польськи слабо, не тільки з німецьким наголосом, але й вимовою. Його забрали до тюрми на донос когось з готелевої служби таки з готелю Жоржа враз з усім його добром, що його мав у своїй кімнаті. Тому, що жив самітньо, мабуть ніхто в тих часах за ним не інтервеніював. І ген. Мальчевському закидали, що він залишився у Львові з розмислом, щоб організувати якийсь спротив проти большевиків, що йому, розуміється, й не снилося. За ввесь час мого побуту в тюрмі разом з ним він жив в одній сорочці і хоч разом з ним забрали з готелю цілі гори білизни та всякого іншого добра, він не звернувся ні разу з проханням дати йому на зміну хоч одну сорочку, так що всякі насікомі стали жерти по кількох днях і його. А що мав уже 70 літ, то нидів на очах і мабуть недовго міг витримати таке тюремне життя, тим більше, що до того часу жив не тільки в достатках, але й у вигодах.

Оригінальну трійцю в камері творили три судді: Ганінчак, Мисловський (?) і Мінц, що всі три зголосилися добровільно, як і сотні інших, до реєстрації та до сподіваної праці в головнім судовім будинку при вул. Баторія. Звідти поперевозили всіх тих суддів до різних львівських тюрем, і так згадана трійка попала до нашої камери. Спочатку вони всі три трималися зовсім відокремлено від інших, нічого з ніким неговорили і вважали, що їх „затримали" через якесь непорозуміння та що їх кожної хвилини звільнять. Коли я прибув у камеру, вони сиділи в ній вже три дні, а проте всі три мали на собі тверді ковнірці з краватками, що їх скидали тільки вночі. А що в камері було душно, то їх ковнірці виглядали так, якби їх хто витягнув псові з зубів. Тримали вони „фасон" аж до того моменту, як почули від мене, що вже в неділю 24. 9. багато інтеліґентів - львовян поприходило до церков і костелів без ковнірців і краваток та в старих, витертих убраннях. Після того вони незамітно свої ковнірці поскидали. Цікава ще й та обставина, що суддя Мисловський (за точну передачу його прізвища не ручу) був працівником польського консуляту в Києві аж до часу його скасування, а проте й він не орієнтувався в тому, що таке совєтський режим, бо сам віддався йому в руки. А тепер усіх без вийнятку суддів нова влада виарештувала і нищила, без уваги на те, чи вони вели колинебудь які судові розправи проти комуністів, чи ні. Найбільш розброював нас своєю наївністю суддя Мінц. Суддя Ганінчак, що для карієри змінив метрику (його брат був по першій світовій війні в еміґраційнім уряді ЗУНР президента Петрушевича) і став був навіть віцепрезидентом львівського апеляційного суду, не признавався до свого українського походження. Він говорив заєдно по польськи, хоч деякі поляки, як ось згаданий вже Лозінський, говорили з українським співвязнями по українськи. Всю ту трійцю перевели одного дня мабуть до іншої львівської тюрми. Що сталося з ними дальше, мені не відомо.

Ще одну цікаву групу мали ми в камері. Це були два молоді, інтеліґентні львівські робітники: українець Костюк і жид Баран. Перший, із сухітничим виглядом, був звичайним брукарем (брукував вулиці), другий кравцем. Як комуністи, сиділи вони кількома наворотами в польських тюрмах за нелеґальну роботу, тому були добре обізнані з тюремним режимом і його законами. Обидвох їх заарештували большевики вже другого дня по приході червоної армії до Львова під замітом приналежности до організації троцкістів (одночасно з Костюком був арештований і його брат, сидів теж у тій самій тюрмі, але під яким замітом, не знаю). І Костюк, і Баран були, так сказати, інструкторами в тюремних справах для всіх нас, що опинилися вперше в житті в тюремних мурах. Вони, особливо ж Баран, вичували, що нас так легко не звільнять, бо знали багато дечого про ходи й методи совєтського судівництва, оскільки взагалі ті методи судівництвом можна назвати. А все ж таки і вони, звиклі до польських порядків, не знали практик енкаведівських слідчих. Так одного дня зайшла в камері розмова про наші дотеперішні переслухування і обидва наші комуністи-троцкісти з деяким задоволенням стали „стверджувати", що, в противенстві до слідств, переводжених польською поліцією, у большевиків, мовляв, не бють і биттям нічого не вимушують. На ці їх слова піднявся з кута віцестароста з Дрогобича Кусьнеж, що попав у нашу камеру з волі перед кількома днями і може перед годиною вернувся мовчки з переслухання. Він скинув з себе штани, обернувся до обох комуністів задньою частиною тіла і сказав коротко:

Дальше буде).

ЖОВТЕНЬ—МІСЯЦЬ ДОБРОВІЛЬНИХ ДОПЛАТ ДО ПЕРЕДПЛАТИ І ПРЕСОВОГО ФОНДУ „СВОБОДИ" ДОПОМОЖІТЬ „СВОБОДІ" РАЗ В РОЦІ, ЩОБ ВОНА МОГЛА ДОПОМАГАТИ ВАМ НА КОЖНОМУ КРОЦІ! ВИШЛІТЬ НЕГАЙНО СВОЮ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ І СВОЮ ЩЕДРУ ЖЕРТВУ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД!

За розбудову вільної трибуни вільного українського слова

ОЦІНКА І ПОБАЖАННЯ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" ДО СВОЄЇ ГАЗЕТИ.

Від Редакції: Для загальної орієнтації про бажання та побажання загалу читачів „Свободи" до свого щоденника, висловлених з нагоди жовтневої кампанії за добровільну доплату до передплати та на пресовий фонд, подаємо дальші голоси на ці теми. При цій нагоді прохаємо усіх тих, що рівночасно звернулись до нас з конкретними запитами та за виясненнями в поодиноких справах, щоби пробачили нам проволоку в особистих відповідях, бо це переходить наші фізичні можливості відповісти на всі запити кожному зокрема. Поодинокі справи, що інтересують ввесь загал читачів, будуть поступово роз'яснені на сторінках щоденника.

Іван Дусанівський, Ню Йорк: Ми високо оцінюємо зусилля Редакції і Адміністрації для дальшої розбудови цего єдиного вільного українського щоденника в світі. Дай Боже, щоби ми в скорому часі побачили „Свободу" в збільшеному об'ємі, як того вимагають грізні часи та великі потреби української справи. Далеко від української землі, ми пишаємось „Свободою", що так добре заступає інтереси поневоленого українського народу.

Інж. Михайло Тишовницький, Боман, Тексас: В долученні пересилаю свою добровільну доплату-пожертву на фонд „Свободи", бажаючи з глибини серця Вам і всім нам дальшого якнайкращого розвитку „Свободи".

Антін Онисик, Джерзі Сити: Я читаю „Свободу" від місяця серпня 1905 року і читаю кожне число „Свободи" від початку до кінця. Це тільки й радости моєї, як читаю, що діється в світі, а тим більше читаючи, як то наш геройський нарід бореться за своє визволення. Мені тепер 73 роки. Без „Свободи" я не міг би жити. Бажаю якнайкращого розвитку та дальшої розбудови справді нашої народної „Свободи".

Іван Воробець, Омага, Небраска: Дуже вдячний Вам за щоденник „Свободу". Вона приносить нам радість, ушляхетнює нас, гартує нам душу й тіло. Бажаємо Вам ще кращого розвитку. Нашим единим бажанням: побільшити „Свободу", аби було більше що читати.

Антін Маланюк, Ню Гейвен, Кон.: Пересилаю долярів десять на дальшу розбудову усім нам дорогого Видавництва „Свободи". Я не можу собі уявити, що сталося б, коли б так наша „Свобода" з фінансових трудноців перестала бути щоденником. Вірю, що членство УНСоюзу і наше громадянство взагалі поспішить з щедрими пожертвами, бо існування і дальша розбудова „Свободи" залежить виключно від нас усіх.

Олексій Кілмен, Форествіл, Кон.: Посилаю три доляри на доплату до передплати „Свободи". Візьміть папір і помножіть це через 55 тисяч членів УНСоюзу і подумайте, що можна б довершити, якщоб кожний так виконав свій обов'язок. Але це вже завжди так було, що є люди зі серцем і є такі, що замість серця мають камінь. Вони ніколи не почують ані голосу Божого ані людського.

Володимир Мацьків, Сайпрес Ґарденс; „Свобода" є в сучасну хвилину одиноким українським щоденником в світі, що може свобідно висловлювати свої думки і тим способом боронити українську справу. „Свобода", отже, має величезне завдання, не враховуючи інших, як репрезентація українців, виховання читачів і т.п. Це все вимагає, щоби „Свобода" була поставлена на відповідній висоті. Правда, рівень газети в останніх часах багато поліпшився, але я хотів би бачити її ще кращою. А саме: Одну сторінку віддати на загальні справи в Америці, в світі та серед українців; дві сторінки на справи виключно українські (статті про положення нашого народу, його минуле, його боротьбу і т.п.); одну сторінку на мистецькі та господарські справи. На справи УНСоюзу радив би додати окремий листок, де були б всі звіти, заклики, запрошення і т.п. На другій сторінці цього третього листка можна б примістити всі оголошення, на які треба б теж звернути пильнішу увагу... Про розбудову „Свободи" треба конечно подбати і то цілком серіозно, бо це наша зброя, це наша дипломатія, це наша педагогіка, це наше все, що в'яже та цементує розкиданих по широких світах українців.

В. Мисик, Бруклин, Н. Й.: Сам не знаю, якими словами мені відізватись в справі допомоги нашій „Свободі", писаній тою нашою мовою, якої учила нас наша ненька рідна. Бо не тільки мова в „Свободі" рідна, але й рідний її дух. Допомагаючи „Свободі", ми справді тільки самі собі допомагаємо, допомагаємо нашим дітям і нашому народові. Не з примусу, але зі щирого серця посилаю 3 доляри на фонд „Свободи", хоча сам тепер не працюю і здоров'я вже не маю.

Євстахій Совірка, Филаделфія: Я новий член УНСоюзу, відділ 430, хочу рівно ж причинитися бодай малою пожертвою до дальшої розбудови і розвитку „Свободи". Посилаю два доляри та бажаю багато успіхів.

Василь Гнатів, Монтклер, Н. Дж.: Моїм побажанням є, щоби „Свобода" стала на висоті завдання, з поширеним форматом і змістом. Щоб була газетою понадпартійною та щоб не поміщувала статей, що компромітували б будь-яку з партій, що в загальному кидало б погане світло на нас самих, як загал.

Осип Новицький, Ст. Луїс: Сповняючи бажання Вашого часопису, подаю свої побажання: Доки нема змоги побільшити об'єм, де вміщувано б матеріяли з різних ділянок і жанрів, відділити всякі Союзові звіти, заклики й кампанії на окремій сторінці чи картці. Ціну цеї картки повинен покривати сам Союз. Скорочувати до мініму дописи з місцевостей, з видвигненням тільки есенціонального. Пожвавити наголовки звітів з імпрез і з громад (важливіша есенція події, ніж те, що вона зайшла). В англійському тижневику містити переклади поем Шевченка, Франка та інших. Адміністрація газети рішучо повинна подбати про своечасну її доставу на місця.

о. П. Понятишин, Норт Сайд, Питсбурґ: В долученні $10. На „Свободу" не можу не дати і жалко мені, що не можу більше дати.

Варвара Паньків, Бронкс: Я ніколи не забуду тої радости, з якою я вперше побачила „Свободу" на цій землі ще в 1914 році. З неменшою радістю я зустрічаю її від тоді кожного дня. Щоб мати цю радість і в майбутньому, долучую свою пожертву на пресовий фонд.

О. Костюк, Гайзлетон, Па.: Пересилаю на пресовий фонд „Свободи" 3 доляри та закликаю всіх членів 85-го Відділу УНСоюзу, щоби послухали заклику Екзекутиви і сповнили цей свій обов'язок. Якщоб всі відділи і всі члени УНСоюзу чинно виявили свою свідомість того обов'язку, тоді наша „Свобода" мала б запевнену майбутність, а ми з нею.

Микола Щербанович, Неавіт, Мд.: Посилаю $5 на пресовий фонд „Свободи" та бажаю, щоби голос нашої „Свободи" лунав ще голосніше і ще ширше, щоб не було ніодної української хати де не було б „Свободи" на столі.

Григорій Кулішка, Н. Й.: На перший поклик „Свободи" посилаю $3 на пресовий фонд. Якщоб кожний член УНСоюзу сповнив цей свій обов'язок, тоді „Свобода" могла б не тільки вдержатися, але ще в двоє збільшитися, чого їй зі щирого серця бажаю.

За поліпшення відносин на фабриках

Моральні, економічні та міжнародні причини спонукають людей по війні призадуматися над необхідністю переведення на практиці демократії згідно з американськими ідеалами. З того зродилися громадські та приватні спроби — деякі успішні, інші ні — боротьби з упередженнями, з дискримінацією проти членів так званих меншинових груп. Подібні спроби можна помітити в різних ділянках народного життя — в школах, в деяких містах, містечках, громадах, в робітничих юніях, в стейтових законодавчих установах. Але тільки минулої весни була зроблена спроба робітниками і підприємцями разом приступити до боротьби з упередженнями на їх фабриці. Сталося це на фабриці „Дженерал Кейбл Корпорейшен", в Перт Амбой, в стейті Ню Джерзі, де робітники й заряд підприємства засіли за спільним столом на наради як позбутися упереджень на їх фабриці.

Це була перша з подібних нарад, або семинарів, які тепер пропагуються на інших фабриках в різних частинах країни.

Наради в Перт Амбой переведено на девяти тижневих сходинах. Кожді збори тривали по 90 хвилин, з чого одна година йшла на рахунок компанії, а пів години від робітників. На ті наради вибрано зарядом фабрики — в порозумінні з місцевими робітничими юніями — 25 представників робітництва, які заступали всі релігійні, національні та расові групи, що є на фабриці. Представники компанії, які брали участь в нарадах, були також вибрані зарядом фабрики за згодою юнії.

На нарадах панував приємний, не обмежено-офіційний настрій. Всі сиділи разом за довгим столом, без піджаків. На столі — зимні напої, солодке печиво. Запрошений на нараду з-поза фабрики громадський діяч, чи виховник, чи релігійний провідник (католицький священик, чи жидівський рабин, чи протестантський проповідник) помагав розпочати дискусії. Протягом всіх девяти нарад фахова особа слідкувала за тим, аби з розмов, дискусій були якісь наслідки. Розмови були відвертими, як говорять присутні на нарадах. Робітники свобідно оповідали про те, що їм довелося зазнати як нґрам, чехам, полякам, чи італійцям. Говорили про своє відношення до інших робітників. Серед питань, на які шукали відповіді, були такі: кому вони не довіряють, на кого дивляться згори? Чому? Хто дивиться на них згори? Крім самих дискусій були висвітлювані фільми, влаштовано виставки відповідні до наміченої цили — „збудити у робітників та підприємців свідомість того, скільки шкоди виникає в наслідок упереджень скільки втрати терпить країна завдяки фанатизму".

Цю спільну боротьбу робітників і підприємців з упередженнями розпочали робітники і компанійні та освітні провідники. Вони поставили собі питання: що можна зробити на самих фабриках з тою справою, яка, по обрахунках фахівців, коштує країні багато біліонів долярів річно? Спочатку підготовили плян, а тоді виникло питання, де його примінити на практиці. Р. Дж. Палмер — голова „Дженерал Кейбл Корпорейшен" — погодився зробити спробу на своїй фабриці в Перт Амбой. Він є давно знаний за свої старання розвязати між-групові справи.

Як заявляє Палмер, вже видно наслідки переведеного проекту — ліпші взаємовідносини між робітниками, ліпша співпраця. В часі як Національна Конференція Християн та Жидів — ініціятори того проекту — підготовляють пляни для поширення проекту на інші міста, відбувся подібний семинар в питанні упередження і нетерпимости на іншій фабриці „Дженерал Кейбл Корпорейшен" в Ст. Луїс, Мизурі, на початку минулого вересня, а в кінці вересня розпочато третий семинар на фабриці в Бейон, Ню Джерзи, який має тривати до 26 жовтня.

Загальна Рада.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Пожертви, надіслачі на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 12.

Відділ:		Жертва:
	Гнат Палажій	$ 5.00
	Комар Теодор	5.00
	Володимир Божик	3.00
	Лісовець Семен, передпл.	3.00
	Динько Андрій	3.00
	Ігор Татарів	3.00
	Д-р Мирослав Мичковський	2.40
	Федорук Олександер, передпл.	2.00
	Іван Русак	2.00
	George Krucko	2.00
	Маруся Дзидзан	2.00
	Володимира Пришляк	2.00
	Юрій Свищук, передпл.	2.00
	Мирошниченко Федір	2.00
	Лада Гусар	2.00
	Павло Антипів	2.00
	Петро Корженівський	2.00
	Павло Лукша	1.00
	Теодор Козопас	1.00
	Микола Зень	1.00
	Домінік Сверда	1.00
	Марія Леміщук	1.00
21	Василь Захарчук	1.00
25	Кравець Микола	2.00
39	Богдан І. Курилко	2.00
73	Михайло Шаран	3.00
106	Василь Любас	2.00
130	Микола Кобрин	3.00
142	Петро Пітула	2.00
158	Лука Кіш	2.00
199	John Labesky	1.00
206	Іван Воднар	1.00
217	Петро Падучак	5.00
218	Кізло Федір	2.00
221	Михайло К. Баран	2.00
253	Петро Павлів	2.00
262	Олена Придун	3.00
275	Володимир Юрків	2.00
277	Евстахій Гомотюк	2.00
281	Лев Бачинський	5.00
290	Футала Василь	2.00
292	Петро Сталісь	2.00
292	Пилип Романів	2.00
298	Иосиф Сидор	5.00
318	Онуфрій Палій	2.00
325	Василь Пискляк	2.00
327	Маланчук Юліян	5.00
344	*Т. Присташ	2.00
344	П. Мілещук	2.00
344	Гр. Ґеба	2.00
361	Скородинський Семен	2.00
361	Бучинський Василь	2.00
361	Володимир Грех	1.00
371	Василь Васильків	2.00
383	Михайло Барановський	2.00
400	Микола Воловецький	2.00

Православна Москва в наступі

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Одночасно з поступом комуністів в Китаю наступає теж Російська Православна Церква на схід. Московська преса доносить про успішну „місійну" діяльність висланників московської патріярхії в західнім Китаю, в так званім Сікіянгу, що вже стоїть в пів-залежности від Москви. Всі православні станиці на терені Китаю, що досі були залежні від західно-европейського православного митрополита, тепер увійшли в залежність від московського патріярха.

Влада патріярха Олексія проникає також поза межі політичних впливів Совєтів. В Злучених Державах Америки патріярх не могучи договоритися з православним митрополитом Теофілем встановив свого зверхника на Америку, в особі Макарія, екзарха московської патріярхії, архиепископа Алевтських островів та Північної і Південної Америки. Заступником екзарха московської патріярхії на Злучені Держави є відомий епископ Адам. Їх органом є місячник „Единая Церква". Їм підлягає кілька десяток парохій, що виповіли послух протисовєтському митрополитові Теофілеви. Так само православні в британськім Гонконґу признали над собою зверхність московського патріярха.

Поважним успіхом може похвалитися православна Москва на терені держави Ізраїля. Висланник московського патріярха Леонід Лобачев з цілою духовною місією прибув до Єрусалиму, щоб переняти всі церкви та монастирі, що за влади царату були власністю Росії. Лобачев переняв монастир в Яффі, церкву св. Ілиї на горі Кармель та багато других церковних маєтків, які досі були під владою митрополита православних на еміґрації.

З-поміж старих чотирох православних патріярхів сходу, тільки патріярх в Царгороді Атанаґорас ставиться неґативно до патріярха Олексія, натомість старі патріярхи, антійохійський, александрівськ в Єгипті та Єрусалимський, признають духово - релігійну єдність з московським патріярхом, беруть участь в московських церковних зїздах та йдуть по лінії церковної політики московської патріярхії. Для прикладу, александрівський патріярх в Єгипті такий приязний до Москви, що досі не признає новопоставленого царгородського патріярха Атанаґораса. Натомість признає уступившого москвофіла Максімоса V., закидаючи Атанаґорасови, що він стоїть на услугах політики турецької та американської.

Одним словом московська патріярхія зложивши своє ісповідання віри супроти атеїстичного комунізму користає обильно з його ласк та всіми способами — насиллям та матеріяльними впливами закріплює свою владу в православнім світі в орбіті совєтських політичних впливів та просякає на територію світу демократії як помічна ґвардія світового протирелігійного комуністичного світу, веденого Москвою.

Звіт Комітету Допомоги Студіюючій Молоді

В минулому році в Ню Йорку був створений Комітет Допомоги Українській Студіюючій молоді в Европі. Тримісячна збіркова акція цього Комітету, подрібні звідомлення з якої вже були свого часу проголошені в пресі, дала у висліді біля дві тисячі долярів, з чого $1,750 передано до Европи. Комітет мав видатків на $115, а присланих на цілі Комітету в останніх часах $124 ще є в касі.

В доповненні до проголошених вже жертводавців, в останньому часі зібрали, зложили або прислали пожертви на допомогу студентам в Европі ще такі інституції або особи:

Чорноморська Січ, з Джерзі Ситі $25; відділ 375 УНСоюзу ім. Д. Вітовського з Филаделфії $20. Збіркою занявся П. Іваш і М. Бачара.

Ню Йорк. Володимир Коваль зібрав $37. Зложили по $5: Кравчук, Пшик, Вейков; по $3: Федорович, і Ромашко; по $2: Балак і Грицковян; по $1: Чернавський, Ленгель, Мандюк, Марчак, Неорич, Велеянй, Волошин, М. Красноніс, В. Чорний, В. Голюка і Я. Терлашко.

Марія Марків зібрала $12. Зложили: Гнат Галанка$5; М. Марків $2; по $1: М. Марків, О. Горбаченко, М. Шатонська, С. Тирка.

Бостон. Михайло Турчин зібрав $4. Зложили по $1: О. Турчин, Н. Турчин, Г. Соловський, А. Натиснюк.

Кембридж. Мирослава Кондра зібрала $16. Зложили: М. Кондра $1.50; Е. Волощук $1.25; по $1: А. Майброцек, Г. Старуский, Р. Гайче, М. Кисіль, А. Куракці, М. Зінн, о. Д. Кульматицький, Е. Стерицка, о. Г. Там, Т. Костецький, о. д-р М. Сидор, решта дрібними.

Бруклин. Зібрав д-р Осип Оришкевич $8.50. Зложили по $3: д-р О. Оришкевич і д-р Канца; по $1: д-р О. Оришкевич і М. Оришкевич.

Шікаго. Зібрав Михайло Хіч $7:50. Зложили по $1: В. Голойда, І. Коцур, В. Микилита, А. Фіца, Р. Гінчарчук. Решта дрібними.

Мінеаполіс. Відділ 5, ОДВУ $5; М. Процай $2; П. Бриняк $2 і п. Копрянчук $1.

Елизабет: Стефан Могила зібрав 4. Зложили по $1: С. Могила, П. Сташко, В. Федін, В. Ветушинський.

Ню Йорк. Особисто прислали: Марія Тишовницька $3, Ірина Гевка $2; Марія Калина $1.

Передані гроші до Европи були доручені до 12 громад. Представники цих громад прислали потверджені підписами посвідчення.

Комітет Допомоги Студентам скликає збори в суботу дня 29 жовтня 1949 в домівці Самопомочі 77 EAST 7th ST., NEW YORK CITY в годині 7. вечером.

На цих зборах буде переданий точний звіт з праці комітету та вибереться новий уряд.

Ще є велика кількість наших студентів, які кінчають студії. Перед від'їздом з Европи до інших країн, їх бажанням є там закінчити науку, але на перешкоді цего стоять важкі матеріяльні обставини.

Всіх, що інтересуються цею справою і бажають їм допомогти, прохаємо прийти на збори Комітету в суботу. Управа Комітету складає подяку тим всім, що занялися збірками та всім жертводавцям.

ЗА УПРАВУ:

Стефанія Галичин, голова; Марія Макарушка, заст. голови; Марія Марків, касієрка; Марія Калина, секретарка; Ева Піддубчишин і Марія Клячко — комісія пропаганди; проф. Калина і Осип Шандра — звязкові; Марія Гумоська, Ольга Ліс і Христя Баранецька — контрольна комісія.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Ювілей Філії С. У. А.

Двадцять літ минає з часу, коли в Дітройті гостювала одна з піонірок українського жіночого руху. Була нею сенаторка Олена Кисілевська. Не приїхала, щоб вигідно спочити, при чаю дещо поговорити і розійтись. Вона засіяла тоді зерно, котре зродило великі плоди. Її заходами засновано перший відділ С. У. А. в Дітройті, відділ 16. Не легко це було. Треба було побороти всякі труднощі, це все перевели і не тільки вдержася, але ще повстало нових 3 відділи, а це відділ 26, 5 і 23.

Жіноцтво почало горнутись до праці. Влаштовувало різні імпрези та підприємства, але так бувало, що два або більше відділів уряджували щось в один і той сам час, що було перешкодою в гармонійній праці.

Зайшла гадка, чи не добре було б створити якесь посереднє тіло ,де можна б обмінятися гадками, засягами порад та в більшім обєднанні працювати.

З того часу минає 15 літ, як у нас повстала філія С. У. А. Рік річно праці більшало. Союз Українок мав нові обовязки і завдання. Від часу заснування філії С. У. А. праця пішла багато краще. Відділи почали час від часу спільно працювати. Тепер в філії є 8 відділів між ними 2 молодечі. Як покійна Мати Северина обїжджала Америку з виставами мистецтва, філія С. У. А. постановила закупити дещо і це нас в Дітойті. Результат був цей, що при помочі пані Анни Курило і сестри Северини закуплено кілька українських жіночих строїв, котрі тепер мають велику вартість.

Заходом філії відсвятковано у нас Святий Вечір зі всіми традиціями та обичаями, а теж День жінки, Обжинки, підчас війни День Льояльности та влаштовано багато різних вистав між американцями. Праця в Червоному Хресті й Вор Чест була ведена тільки завдяки філії С. У. А.

В день 30 жовтня б. р. філія буде обходити 15-ліття свого існування. Гостем і бесідницею дня буде наша засновательна, п-ні Олена Кисілевська, тепер голова С. Ф. У. Ж. О. Варто ще раз почути цю велику українську діячку. Тому взиваємо громадян міста Дітройт і околиці прийти громадно на ювилей філії С. У. А.

Чистий дохід з ювилею піде на рідну місцеву школу.

Марія Сена, пис.

АСТОРІЯ, А. АЙ., Н. Й.

Братство св. Миколая, відділ 5 УНСоюзу, на народні цілі.

В „Свободі" вже була згадка про останні пожертви Братства Св. Миколая, від., 5 УНСоюзу, на народні цілі, хоча не цілком точна. Неточність трапилась в дописі п-ні Демидчук, надрукована в числі з 12-го жовтня. Бо братство св. Миколая ухвалило зі своєї каси не $50, але $100, натомість Український Демократичний Клюб дав зі своєї каси $50. Помилково подано теж, що п. Галан є предсідником Клюбу. Він, натомість, є предсідником Братства а предсідником Клюбу є п. В. Врублевський. Іншим разом в новинці про більші пожертви на цілі ЗУАДКомітету було подано помилково, що Українська Громада в Асторії надіслала $110, а мае бути $150.

Іван Сидор.

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

Обєднання місцевих організацій.

В останніх часах перед громадянами Бетлегему виринули завдання, які вимагають спільної акції усіх існуючих тут організацій. Такими справами є приміщення призначених до нашої громади скитальців, репрезентація Бетлегему на Конгресі, святкування роковин Листопадового зриву та взагалі улаштовування імпрез загального характеру.

Для успішного вирішення тих проблем громадяни рішили на зборах 2 жовтня ц. р. створити Обєднаний Український Комітет Бетлегему. Управу цього комітету вибрано із представників поодиноких місцевих організацій. Досі в Обєднаному Комітеті заступлені два відділи У. Н. Союзу, відділ Провидіння та відділ ЗУАДК. Для навязання тіснішої співпраці новоприбулих імігрантів із місцевими українцями до управи комітету вибрано теж двох представників новоприбулих. Склад управи Обєднаного Комітету такий: предсідник: п. Михайло Брус (УНС від. 288 та ЗУАДК); заступник предс.: п. Андрій Цапко (Провидіння); секретар: п. Ів. Васильців (новоприбулий); контрольна комісія: п. Анастазія Малицька (УНС від. 47), д-р Юлій Химинець (новоприбулий).

Новостворений комітет рішив одноголосно вислати членську вкладку до Українського Конгресового Комітету. На пропозицію п. Гладишовської на ту ціль уряджено збірку між присутніми на зборах, що принесла $24. Щоб здобути фонди потрібні для дальшої акції Обєднаний Комітет урядив забаву з танцями, яка дала $70 доходу..

Черговою проблемою комітету є висилка делегата на Конгрес.

Факт обєднання бетлегемських громадян для спільної акції — дужe відрадний і похвальний.

Комітетові можна тільки побажати успіхів як також висловити надію, що дві необхоплені обєднанням організації, а саме Церковний Комітет та Українсько - Американський Демократичний Клюб, делегують своїх представників до Обєднаного Комітету, памятаючи на стару правду, що — в єдності сила.

А. В.

СОВЕТИ БОЯТЬСЯ СТАЛІНОВИХ ВОРОГІВ ЗАКОРДОНОМ

Ню Йорк. — У готелі Ріц-Карлтон відбулася перекуска комітету, який займається призбиранням мільйонового фонду для рятунку втікачів з підсовєтських країн. На зібранні промовляв недавній американський амбасадор до Советів, ген. Волтер Бедел Смит, адмірал Ричард Бирд і представники втікацьких груп. Між ними були втікачі Угорщини, Румунії, Польщі, Естонії, Чехословаччини, і України. Кожний провідник такої групи був представлений Смитові й Бирдові, а саме: Станіслав Міколайчик, д-р Беля Фабіян, д-р Карл Пуста, Ян Папанек, Александер Кроцану й д-р Павло Лисенко. Ген. В. Бедел Смит, який тепер є командантом Першої Армії, виявив свою розмову з високими офіцирами Червоної Армії негайно після покінчення війни. Смит запитував їх, чому вони так невідкличньо домагаються звернення до Росії підсоветських утікачів. На це він дістав відповідь, що втікачі є бунтарі, які представляють таку саму ідею, як колись за царату закордоном представляли большевики, а потім здобули силу в Росії. Із свого спостереження Смит сказав, що втікачі з-під Советів становлять осередок для створення демократії в країнах, що тепер стогнуть під Сталінським ярмом.

Нові імігранти

Українці, що приїжджають Старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Бонді" до Ню Йорку дня 27-го жовтня:

Вац Григорій, Павлина Марія; Цимбала Осип, Наталія, Розалія; Дмитришин Андрей, Олександра, Марія; Гапковський Іван, Галина, Раїса, Анатоль, Тамара; Юрків Михайло, Анна, Емілія, Адам, Григорій, Ольга; Копчук Володимир, Анна, Володимир, Роман; Недільницький Микола, Ольга, Ірина; Німилович Андрій, Ольга, Віра, Осип; Німилович Богдан, Сузанна, Любомир, Володимир; Пономаренко Василь, Анна; Кірикеша Марія; Пшеничний Іван, Олександра, Марія; Зарицький Любомир, Ярослава, Христина, Іван; Зубик Михайло, Катерина, Богдан.

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Гов͡зе" до порту в Ню Йорку дня 29-го жовтня:

Бунько Василь, Анна, Луїса; Долошицький Іван; Фатюк Михайло; Филипович Михайло; Фузик Софія; Гелям Володимир, Марія, Марко; Коломієць Юліяна; Кулька Михайло; Лунцьо Ілля; Маршалек Володислав, Емілія, Романа, Осип; Мороз Іван, Кадія; Микитів Михайло; Навроцький Мирослав; Навроцька Романа; Паниця Іван; Павловський Дмитро, Марія, Олег; Петрушенко Андрій; Піс Іван, Гелена; Рузмин Павло; Сагатий Мирон, Анастазія, Галя, Андрій; Смолій Василь, Марія, Володимир, Михайло; Стапій Іван; Татунчак Омелян, Наталія, Віра, Борис; Телега Іван; Тратщук Аркадій, Лідія; Вебжиновський Осип, Осипа, Галина; Воронів Методій, Валентина, Ніна; Зарічний Орест; Вартків Анна, Олекса, Микола; Блюй Борислава, Марія; Чабан Леонід, Софія, Леонід; Дубицька Сабіна; Фежак Богдан; Куприйчук Іван, Марія; Лотоцька Анастазія; Маслянка Володимир, Осипа; Матіяш Юрій, Тамара, Юрій; Тур Катерина; Вонсуль Іван, Наталія, Юрій; Дубій Михайло, Катерина, Богдан; Кондратюк Семен, Лідія, Галина; Корнилів Микола; Медяник Іван, Марія, Микола, Володимир; Мудрий Михайло, Емілія, Ярослав, Ванда; Сіпель Теодор, Ольга, Павло; Сікора Григорій, Марія; Сорочанюк Дмитро, Євдокія, Анна; Шимків Олекса, Анна, Іванна; Гладка Ірина; Коссак Константин; Левицький Роман;, Теодор; Лонкевич Володимир, Іванна, Галина; Павликович Василь Євгенія; Пазуля Юрій; Поляків Михайло, Парасковія; Щербій Богдан; Стратієнко Михайло, Марія; Запаранюк Андрій; Горностай Василь; Бабяк Іван; Бац Марія, Павлина, Григорій; Гуща Олександер, Анна, Леонід, Михайло, Михайло; Копчук Роман, Володимир, Анна Володимир; Кушнір Микола, Михайлина.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

З нагоди 4-го Конгресу Американських Українців, що має відбутись у Вашингтоні в днях 5-6 листопада, зложили свої жертви:

Вілімантик, Конн.: Василь Гірчук $10.

Джерзі Сіті, Н. Дж.: Степан Гладкий $10.

Клівленд, О.: Михайло Ладан $5.

Янґставн, О.: З ювилейного свята відділів У. Н. Союзу $10.

Шікаґо, Ілл.: Дочки України, відділ Союзу Українок, $25.

ПОДЯКА

Фірмам М. ГОЛОВАТИЙ і И. ВАВРІВ за прекрасні квіти, жертвувані акторам з нагоди вистави „МУЖЧИНА З МИНУЛИМ" у Филаделфії, складає щиру подяку

Управа Українського Театру під мистецьким проводом В. Блавацького.

УВАГА!

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Новоприбуваючі українські імігранти повинні обезпечуватись в Тов. Дністер, відділ 430 Союзу, зорганізованім новими іміґрантами. Там знайдете поміч і пораду у Ваших нових життєвих справах. Зголошуйтесь особисто, або писемно, на адресу: "Dnister" Society, Branch 430 of Ukrainian National Ass'n, 2209 Aspen St., Philadelphia 30, Pa. — Р. Дяків, предс.; О. Вакай, секр.

ПОШУКУВАННЯ

ДО ТАБОРОВИХ УПРАВ У НІМЕЧЧИНІ І АВСТРІЇ

Михайло Кухарський і Юстина Небор, із села Гербутів, повіт Рогатин, шукають Родини. Голоситись до:

З. У. А. Д. КОМІТЕТУ
P. O. Box 1661, Philadelphia, Pa.

ТАРЗАН, ч. 2206. Мімба втік.

Збентежений наглим нападом Мімби, Чедвик вистрілив поспішно і куля цілком хибила.

...одначе на гук кріса й наглого вогню, Мімба завернувся й пігнав до джунглів.

Чедвик думав, що він поважно зранив Тікара. Він ждав до ранку, а тоді, обережно подався за ним до джунглів.

Усю ніч Тарзан і Джена пильнували Тікара, якого ранив був Справл.